

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
NATIONAL ACADEMY FOR PUBLIC ADMINISTRATION
UNDER THE PRESIDENT OF UKRAINE
LVIV REGIONAL INSTITUTE FOR PUBLIC ADMINISTRATION**

ЕФЕКТИВНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ EFFICIENCY OF PUBLIC ADMINISTRATION

Заснований у вересні 2002 р.
Founded in September 2002

Збірник наукових праць Collection of Academic Papers

*За загальною редакцією члена-кореспондента НАН України В. С. Загорського
та доцента А. В. Ліпенцева
Edited by Corresponding Member of the NAS of Ukraine V. Zahorskyi,
Associate Professor A. Lipentsev*

**Випуск 2 (63)
Issue 2 (63)**

Виходить чотири рази у рік
Issued four times a year

**Львів
ЛРІДУ НАДУ
Lviv
LRIPANAPA
2020**

УДК 352(082)

Е 90

ISSN 2070-4011

DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.63.2020>

Ефективність державного управління [Текст] : зб. наук. пр. Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України. — Вип. 2 (63) : у 2 ч. / за заг. ред. чл.-кор. НАН України В. С. Загорського, доц. А. В. Ліпенцева. — Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2020. — 280 с.

Висвітлено науково-практичні підходи, міркування та результати науково-практичних досліджень, що стосуються державного управління та його ефективності, державної служби і місцевого самоврядування. Розглянуто економічні та історичні проблеми державотворення, питання управління системою охорони здоров'я.

Для працівників органів державного управління та місцевого самоврядування, громадських організацій і об'єднань, науковців, усіх, хто цікавиться проблематикою державної служби, державного управління та місцевого самоврядування.

Efficiency of Public Administration [Text] : collection of academic papers of the Lviv Regional Institute for Public Administration of the National Academy for Public Administration under the President of Ukraine. — Issue 2 (63) : in 2 vol. / ed. by Corresponding Member of the NAS of Ukraine V. Zahorskyi, Associate Professor A. Lipentsev. — Lviv : LRIPA NAPA, 2020. — 280 p.

The scientific and practical approaches, different points of view and the results of scientific and practical researches concerning public administration and its efficiency, public service and local government are given. Economic and historical problems of state formation, issues of the health care system management are considered.

It is intended to be used by employees of public authorities, local government bodies, non-government organizations and associations, scientists, everyone interested in public service, public administration and local government issues.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України. Протокол № 5/71 від 25.06.2020 р.

Recommended by the Academic Council of the Lviv Regional Institute for Public Administration of the National Academy for Public Administration under the President of Ukraine. Protocol № 5/71 dated June 25, 2020.

Видання внесене до Переліку наукових фахових видань України (Наказ МОН України № 1643 від 28.12.2019 р.). Категорія "Б". Галузі науки: економічні; державне управління; технічні науки. Спеціальності: 051 Економіка; 072 Фінанси, банківська справа та страхування; 073 Менеджмент; 075 Маркетинг; 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність; 232 Соціальне забезпечення; 281 Публічне управління та адміністрування; 256 Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності).

The publication is included in the List of Scientific Professional Editions of Ukraine (Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine No. 1643 of 28.12.2019). Category "B". Fields of science: Economics; Public administration; Technical sciences. Specialties: 051 Economics; 072 Finance, Banking and Insurance; 073 Management; 075 Marketing; 076 Entrepreneurship, Trade and Stock Exchange Activity; 232 Social Security; 281 Public Administration; 256 National security (by separate spheres of provision and types of activity).

Індексується у міжнародних наукометричних базах: Index Copernicus, Google Scholar.

УДК 352(082)

© Львівський регіональний інститут державного управління

Національної академії державного управління при Президентові України, 2020

© Lviv Regional Institute for Public Administration of the National Academy

for Public Administration under the President of Ukraine, 2020

Редакційна колегія

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ, ЕКОНОМІКА

Голова редколегії

Матвійшин Євген Григорович – доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри економіки Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України

Члени редколегії

Акімов Олександр Олексійович – кандидат наук з державного управління, доцент, заслужений економіст України, начальник відділу правового забезпечення Національної служби посередництва і примирення

Акімова Людмила Миколаївна – доктор наук з державного управління, кандидат економічних наук, доцент, заслужений працівник освіти України, доцент кафедри фінансів та економіки природокористування Національного університету водного господарства та природокористування

Амосов Олег Юрійович – доктор економічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки, завідувач кафедри економічної теорії і фінансів Харківського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України

Бенковська Дарія – доктор правничих наук, ад'юнкт Інституту національної безпеки Академії Поморської в Слупську, голова Поморського відділення Центру Прав людини (Польща)

Буник Микола Зиновійович – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри української та іноземної мов Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України

Гавкалова Наталія Леонідівна – доктор економічних наук, професор, заслужений економіст України, завідувач кафедри державного управління, публічного адміністрування та регіональної економіки Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця

Дзяна Галина Олексіївна – кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри державного управління Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України

Загорський Володимир Степанович – доктор економічних наук, професор, член-кореспондент НАН України, заслужений діяч науки і техніки України, академік Академії економічних наук України, директор Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України

Калясв Анатолій Олександрович – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри європейської інтеграції та права Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України

Колосовська Ірина Ігорівна – кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри державного управління Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України

Кучабський Олександр Георгійович – доктор наук з державного управління, доктор габіл., професор, професор кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща)

Ліпенцев Андрій Вікторович – кандидат економічних наук, доцент, академік Академії економічних наук України, заслужений працівник освіти України, заступник директора з наукової роботи Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України

Любк Клаудія – доктор, професор, Вищої школи публічного управління та права федеральної землі Саксонія (Німеччина)

Міхальський Томаш – доктор габіл., професор, професор кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща)

Новак-Калясва Лариса Миколаївна – доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри державного управління Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України

Руденко Ольга Мстиславівна – доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та менеджменту організацій Чернігівського національного технологічного університету

Станасюк Наталія Степанівна – доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва Національного університету “Львівська політехніка”

Франке Хольгер – доктор, доцент кафедри загального управління Інституту державного управління поліції та права землі Мекленбург – Передня Померанія (Німеччина)

Editorial board

ECONOMICS, PUBLIC ADMINISTRATION

Chief of the Editorial Board

Matviishyn Yevhen Hryhorovych – Doctor of Economics, Associate Professor, Head of the Department of Economics, Lviv Regional Institute for Public Administration of the National Academy for Public Administration under the President of Ukraine;

Editorial board members

Akimov Oleksandr Oleksiiovych – PhD in Public Administration, Associate Professor, Honored Economist of Ukraine, Head of the Legal Support Office of the National Mediation and Conciliation Service;

Akimova Liudmyla Mykolaivna – Doctor of Public Administration, PhD in Economics, Associate Professor, Honored Worker of Education of Ukraine, Associate Professor of the Department of Finance and Environmental Economics, National University of Water and Environmental Engineering;

Amosov Oleh Yuriiovych – Doctor of Economics, Professor, Honored Worker of Science and Technology, Head of the Department of Economic Theory and Finance, Kharkiv Regional Institute for Public Administration of the National Academy for Public Administration under the President of Ukraine;

Bienkowska Daria – DPhd in law, adjunct, Institute of National Defence, Pomeranian University S³upsk, Chairman of the board of Pomeranian Center of Human Rights (Poland);

Bunyk Mykola Zynoviiiovych – PhD in Politics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Ukrainian and Foreign Languages, Lviv Regional Institute for Public Administration of the National Academy for Public Administration under the President of Ukraine;

Havkalova Nataliia Leonidivna – Doctor of Economics, Professor, Honored Economist of Ukraine, Head of the Department of Public Management, Public Administration and Regional Economics, Simon Kuznets Kharkiv National Economic University;

Dziana Halyna Oleksiivna – PhD in Public Administration, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Public Administration, Lviv Regional Institute for Public Administration of the National Academy for Public Administration under the President of Ukraine;

Zahorskyi Volodymyr Stepanovych – Doctor of Economics, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Sciences of Ukraine, Honored Worker of Science and Technology, Academician of the Academy of Economic Sciences of Ukraine, Director of Lviv Regional Institute for Public Administration of the National Academy for Public Administration under the President of Ukraine;

Kaliaiev Anatolii Oleksandrovyh – PhD in History, Associate Professor, Associate Professor of the Department of European Integration and Law, Lviv Regional Institute for Public Administration of the National Academy for Public Administration under the President of Ukraine;

Kolosovska Iryna Ihorivna – PhD in Public Administration, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Public Administration, Lviv Regional Institute for Public Administration of the National Academy for Public Administration under the President of Ukraine;

Kuchabskyi Oleksandr Heorhiiiovych – Doctor of Public Administration, Dr hab., Professor, Professor of the Department of Regional Development Geography, Gdansk University (Poland);

Liubk Claudia – Doctor, Professor, Saxony Institute for Public Administration and Law (Germany);

Lipentsev Andrii Viktorovych – PhD in Economics, Associate Professor, Academician of the Academy of Economic Sciences of Ukraine, Honored Worker of Education of Ukraine, Deputy Director for Research of Lviv Regional Institute for Public Administration of the National Academy for Public Administration under the President of Ukraine;

Michalski Tomash – Dr hab., Professor, Professor of the Department of Regional Development Geography, Gdansk University (Poland);

Novak-Kaliaieva Larysa Mykolaivna – Doctor of Public Administration, Professor, Professor of the Department of Public Administration, Lviv Regional Institute for Public Administration of the National Academy for Public Administration under the President of Ukraine;

Rudenko Olha Mstyslavivna – Doctor of Public Administration, Professor, Professor of the Department of Public Administration and Management of Organizations, Chernihiv National University of Technology;

Stanasiuk Nataliia Stepanivna – Doctor of Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Management and International Entrepreneurship, Lviv Polytechnic National University;

Franke Holger – Doctor, Associate Professor of the Department of General Management of the Institute for Public Administration, Police and Justice in Mecklenburg-Western Pomerania (Germany)

ЗМІСТ

Частина 1

Державне управління

Теорія та історія державного управління

<i>Мороз О. Ю.</i> Етнічний, культурний та політичний чинники формування української національної ідентичності на сучасному етапі: особливості та взаємовпливи	13
<i>Серьогіна Н. О.</i> Інституціональні процеси державного управління у сфері зайнятості: проблеми реалізації	26
<i>Хаварівська Г. С.</i> Правове виховання в управлінській діяльності	48
<i>Фесовець О. Р.</i> Історико-правові аспекти формування державного управління залізничним транспортом у країнах Європи XIX ст.	60

Механізми державного управління

<i>Ангел А. А.</i> Електронне урядування у сфері державної реєстрації народження в Україні	75
<i>Бородін Є. І., Устимчук О. В.</i> Модернізація організаційно-комунікаційних основ державного управління галуззю охорони здоров'я	88
<i>Бурик З. М.</i> Зміцнення кадрової безпеки в органах влади в Україні	104
<i>Demikhov O. I., Dehtyarova I. O.</i> Eurointegration aspects of public housing policy in forming public health strategies in Ukraine	116
<i>Зюзь О. С.</i> Стратегічні напрями вдосконалення стимулюючого механізму публічного управління у сфері поводження з твердими побутовими відходами	132
<i>Іголкин С. М., Нестеренко Г. П.</i> Участь громадськості у прийнятті державних рішень, захист навколишнього природного середовища та демократія	143
<i>Токар М. Ю.</i> Практика ефективної взаємодії публічної влади і громадських організацій: європейський досвід для України	156
<i>Панченко О. А.</i> Епоха турбулентності і суспільні метаморфози як фактори ризиків державного управління	170

Державна служба

<i>Сорокіна Н. Г.</i> Особливості етикету публічного службовця в сучасних умовах реформування публічної служби	185
--	-----

Частина 2

Економічна політика та фінанси

<i>Блищук К. М., Козак І. І.</i> Ефективність управління публічними фінансами в нових економічних умовах	201
<i>Дребот О. І., Паляничко Н. І., Данькевич С. М.</i> Оподаткування лісгосподарських підприємств України у контексті збалансованого землекористування	215
<i>Матвійшин Є. Г., Горпинюк З. С.</i> Вплив функціонування агломерацій на діяльність суб'єктів господарювання	234
<i>Крушельницька Т. А., Матвеева О. Ю., Наумов В. М.</i> Соціально-економічний вплив пандемії COVID-19 у контексті державної політики реалізації Глобальної цілі сталого розвитку № 5 “Гендерна рівність”	249
Рецензія на монографію Маріана Токаря “Громадські організації України в системі розвитку публічно-управлінських відносин”	270

CONTENTS

Volume 1 Public administration

Theory and history of public administration

<i>Moroz O.</i> Ethnic, cultural and political factors of formation of ukrainian national identity at the present stage: peculiarities and mutual influences	13
<i>Serohina N.</i> Institutional processes of public administration in the field of employment: problems of implementation	26
<i>Khavarivska H.</i> Legal education in management activity	48
<i>Fesovets O.</i> Historical and legal aspects of the formation of state management of railway transport in Europe in the 19th century	60

Mechanisms of public administration

<i>Angel A.</i> Electronic government in the sphere of state registration of birth in Ukraine	75
<i>Borodin E., Ustymchuk O.</i> Modernization of the organizational and communicational base of state governance in the field of healthcare	88
<i>Buryk Z.</i> Promotion of personnel security in government authorities of Ukraine	104
<i>Demikhov O. I., Dehtyarova I. O.</i> Eurointegration aspects of public housing policy in forming public health strategies in Ukraine	116
<i>Ziuz O.</i> Strategic areas of improving incentive mechanism for public administration of solid waste management	132
<i>Iholkin S., Nesterenko H.</i> Public participation in policy making, environmental protection and democracy	143
<i>Tokar M.</i> Practice of effective interaction of public authorities and non-governmental organizations: european experience for Ukraine	156
<i>Panchenko O.</i> The era of turbulence and public metamorphoses as a risk state of governance	170

Public service

<i>Sorokina N.</i> Etiquette peculiarities of public servants in modern conditions of public service reform	185
---	-----

Volume 2
Economic policy and finance

<i>Blishchuk K., Kozak I.</i> The efficiency of managing public finances in new economic conditions	201
<i>Drebot O., Palianychko N., Dankevych S.</i> Taxation of forestry enterprises of Ukraine in the context of balanced land use	215
<i>Matviishyn Ye., Horpynyuk Z.</i> Influence of agglomerations functioning on the activity of business entities	234
<i>Krushelnyska T., Matveieva O., Navumau V.</i> Socio-economic impact of COVID-19 pandemic in the context of public policy of realization the global sustainable development goal № 5 “Gender equality”	249
Review of Marian Tokar's monograph: Civic organizations of Ukraine in the system of public-managerial relations development	270

**РЕЦЕНЗІЯ
НА МОНОГРАФІЮ МАРІАНА ТОКАРЯ
“ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ В СИСТЕМІ РОЗВИТКУ
ПУБЛІЧНО-УПРАВЛІНСЬКИХ ВІДНОСИН”**

**(Токар М. Громадські організації України в системі розвитку
публічно-управлінських відносин [Текст] : монографія /
Львівський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління при Президентові
України. — Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2020. — 412 с.)**

В умовах сучасної незалежності Україна намагається йти в ногу з часом у змісті подальшої демократизації всіх аспектів національного державотворення й поступово вбудовує в конструкт взаємодії держави й суспільства все більш поглиблений характер публічно-управлінських відносин, кінцевою метою чого є формування стабільної і публічної системи соціально справедливої, правової держави та громадянського суспільства. У цьому контексті особливе місце відводиться саме ролі представників “третього сектору”, громадянській активності та ініціативі. Вираження колективної такої ініціативи цілком закономірно в сучасних умовах децентралізації може взяти на себе громадська організація, якій під силу виконувати роль інтегруючого посередника у суспільно-політичних процесах та публічно-управлінських відносинах. Саме про це йдеться у монографії докторанта Львівського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентові України Маріана Токаря, в якій робиться спроба розв’язати актуальну науково-практичну проблему вмотивованих публічно-управлінських відносин, що сприятимуть ефективності подальших процесів державотворення. Разом із цим, автор піднімає низку інших практичних питань, проблем і застережень щодо публічно-правової спроможності громадських організацій на виконання суспільно-корисної місії та взагалі суб’єктності інституцій громадянського суспільства в державотворчих процесах із точки зору впливу на прийняття політичних рішень, артикуляції суспільних публічних інтересів, формування демократичного типу мислення громадян, соціальної відповідальності за свої дії тощо.

Відтак, значимість даної монографічної роботи на сьогодні незаперечна. І сам дослідник цілком справедливо наголошує, що в Україні давно вже визріло соціумне усвідомлення участі громадян у важливих суспільно-політичних процесах, що змушує адекватно реагувати на процеси державотворення, ідеологію (програму, плани) розвитку країни, еволюції громадянського суспільства тощо. Автором достатньо детально висвітлено проблему стану та перспектив взаємодії громадських організацій із публічною владою, обґрунтування основних теоретико-методологічних засад проблеми і розробка цільових практичних рекомендацій щодо державної політики сприяння розвитку системи громадських організацій в Україні.

Зокрема, автор висловив свою точку зору щодо теоретичного визначення “громадської організації” як демократичного елементу публічного управління і публічної політики, обґрунтування методологічних засад дослідження процесу оптимізації сприяння розвитку громадських організацій та динаміки еволюції громадських організацій в Україні. Поряд із цим, досліднику вдалося запропонувати функціональне визначення суспільно-корисної громадської організації як соціального сервіс-провайдера та сформуванню сутнісного розуміння державної політики сприяння розвитку громадських організацій. У цьому контексті цікавою є думка з приводу шляхів оптимізації публічної взаємодії публічної влади і громадських організацій та доцільності здійснення інституційного ребрендингу громадських організацій в умовах децентралізації влади. Проаналізована ним система досліджених методологічних підходів сприяє розкриттю базових положень наукової проблеми й дозволяє визначити основні напрямки оптимізації державної політики сприяння розвитку громадських організацій. Автор розмірковує з приводу визначення актуалізованого місця громадської організації й приходить до думки, що воно залежить від чіткого розуміння сутності її публічного функціонування. Тому авторське визначення досліджуваного феномену отримує наступну редакцію: “громадська організація – це, в широкому значенні, інституція громадянського суспільства, а у вузькому – позадержавне неполітичне добровільне самодіяльне публічне об’єднання громадян, яке є інструментом забезпечення їхніх публічних, суспільно-державних прав та інтересів”. Саме друга складова цього визначення конкретизує сутнісну обставину понятійного апарату й визначає зміст позиціонування громадської організації в сучасному процесі розвитку публічно-управлінських відносин. Також наголошено, що багато в чому залежатиме від розгортання подальших демократичних реформ в Україні, які мають дати відповіді на запитання спроможності влади до публічності й пріоритетності у соціально-справедливій державній політиці й зацікавленості у публічній співпраці з громадянами. Внаслідок цього, є сподівання, що громадські організації в такому разі віднайдуть своє інституціональне місце, відіграючи конструктивну суспільно-корисну роль.

Рецензована монографічна робота виконана на високому науковому теоретико-методологічному рівні й вписується в контекст дисертаційного дослідження на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління. Заслугує на увагу не тільки аналіз використаних та суміжних методологічних підходів, а й те, що автор на основі їх модифікації пропонує консенсусну модель узгодження публічних інтересів інституцій громадянського суспільства і публічної влади, а також авторську модель “дзеркала-випрямляча”, яку розуміє як формат практичного відображення механізмів та інструментів публічно-управлінської діяльності інституцій громадянського суспільства і публічної влади. Відтак, дослідження є прикладом глибокого вивчення проблеми оптимізації державної політики сприяння розвитку громадських організацій в

Україні та розуміння публічної політики як системи оптимізаційних заходів реалізації інтересів держави і громадянського суспільства, де громадські організації можуть виконувати важливі допоміжні та взаємовигідні для всіх суб'єктів публічно-управлінських відносин функції.

Необхідно зазначити й розставлені автором акценти щодо актуальності теми про місце і роль громадських організацій у сучасному українському суспільстві крізь складність суспільно-політичного розвитку України. Дослідник актуалізує проблему участі громадян у публічно-управлінських відносинах через діяльність громадських організацій, які є своєрідним каталізатором, що створює баланс сил і направляє державницький апарат у потрібному для майбутнього держави політико-правовому й суспільно значимому руслі.

У монографії знайшли своє об'єктивне відображення наукові проблеми аналізу динаміки розвитку громадських організацій в Україні у контексті публічної взаємодії держави і громадянського суспільства. Задіяні також інноваційно-управлінські тенденції, які дедалі більше входять у публічно-управлінську практику в Україні. Тому, автор цілком вмотивовано зосереджує увагу на дослідженні можливостей застосування механізму інституційного ребрендингу громадських організацій в умовах децентралізації влади, діджиталізації публічних послуг як інструменту оптимізації актуалізованої діяльності громадських організацій. Окремо зроблено акцент і на синергетичному ефекті публічного взаємовпливу держави, місцевого самоврядування і громадських організацій.

Виходячи з цього, суть даного монографічного дослідження полягає в тому, щоб актуалізувати сучасне позиціонування громадських організацій України в системі розвитку публічно-управлінських відносин, а також запропонувати шляхи оптимізації державного сприяння розвитку їх системи та ефективної взаємодії з публічною владою, що є очевидним запитом сучасного українського суспільства. У підсумку, можемо констатувати, що рецензована праця є самостійним й завершеним дослідженням, основні положення якого викладені логічною та доступною, разом із тим, науковою мовою, судження обґрунтовані й характеризуються науковою новизною. Загалом текст монографії написано чітким науковим стилем. Автор оперує фаховими поняттями та концептуальними підходами. Відтак, монографію можна рекомендувати дослідникам оптимізації проблем державної/публічної політики, розвитку громадянського суспільства, публічно-управлінських відносин, публічної взаємодії суб'єктів державотворення.

Сергій САХАНЕНКО,

*доктор наук з державного управління, професор,
професор кафедри публічного управління та регіоналістики
ОРІДУ НАДУ при Президентові України,
голова ГО "Асоціація дослідників державного управління"*